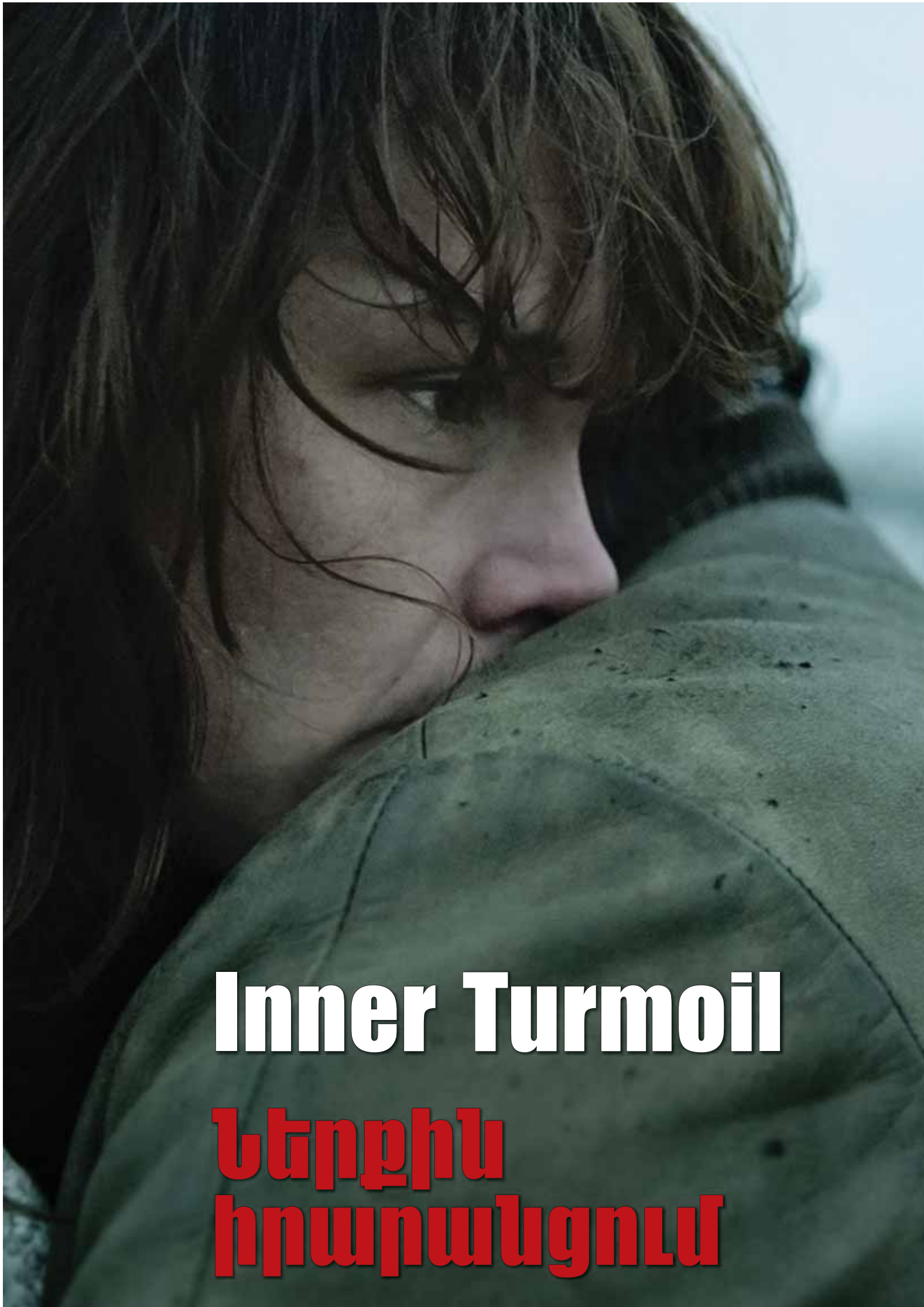

! ? ԾՐԱԹԵՐԹ DAILY

DAY 4, WEDNESDAY, JULY 15

Inner Turmoil

Ներքին
իրարանցում

>> 3
Նաստասյա
Կինսկի

>> 4
«Օձի գրկում»,
«Դարի
Նախագիծը»

Հարցազրույց.
Ռոբ Նիլսոն

>> 5
Interview
Rob Nilsson

>> 6
Project of the
Century:
Radioactive
Cinema

>> 7
Nastassja
Kinski: Open
to Imagination

2 | Ծրագիր/program

հուլիսի 15 july

Մոսկվա կինոթատրոն,
Կապույտ դահլիճ/
Moscow Cinema, Blue Hall

10:00

Քլինչ/The Clinch Սերգեյ Պուսկեպալիս/Sergei Puskepalis
Rus, 90'/FC
Lang.: Russian, Subt.: English

12:00

Օձի գրկում/Embrace of the Serpent Սիռո Գեռա/Ciro Guerra
Col, 122'/FC
Lang.: Spanish/Amazonian languages, Subt.: English

14:30

Արյունակից եղբայրներ/ Blood Brothers Քես Սխապ/ Kees Schaap
Nid, 45'/WE
Lang.: Dutch/Turkish/Armenian/English/French/German, Subt.: English and Armenian

15:30

«Հայեր. հայացք ներսից և դրսից» ծրագիր/«Armenians: Internal and External View» Program

18:00

Շուկայի ռեյնը/The Measure of a Man Ստեֆան Բրիզե/Stephane Brize
Fra, 93'/FC
Lang.: French, Subt.: English and Armenian

20:00

Ցյուրիխ/Zurich Սաչա Պոլակ/Sacha Polak
Nid/Bel/Deu, 89'/FC
Lang.: Dutch/English/German, Subt.: English and Armenian

22:00

Ղարի նախագիծը/ The Project of the Century Կարլոս Մաչադո Կինտելա/Carlos Machado Quintela
Arg/Cub/Deu/Che, 100'/FC
Lang.: Spanish, Subt.: English and Armenian

Մոսկվա կինոթատրոն,
Կարմիր դահլիճ/
Moscow Cinema, Red Hall

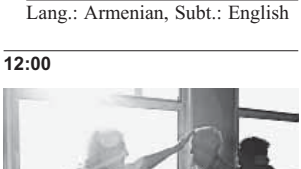
10:00

Մնաս բարով, «Վոլգա»/ Farewell Volga Համլետ Վարդանյան/Hamlet Vardanyan
Arm, 24'/AP
Lang.: Armenian, Subt.: English

Վերևից/From Above Ալեն Մանուկյան/Alen Manukyan
Arm, 30'/AP
Lang.: Armenian, Subt.: English

Հատանցում/Traversed Ալեքս Իգիբաշյան, Էմիլի Մկրտչյան/Alex Igidbashian, Emily Mkrtchian
Arm, 26'/AP
Lang.: Armenian, Subt.: English

12:00

Մեկ, երկու, երեք/One, Two Three Արման Երիցյան/Arman Yeritsyan
Arm/Deu/Nor, 75'/AP, DC
Lang.: Armenian/Russian, Subt.: English

14:00

Մամուլի ասուլիս, հանդիպում Նաստասյա Կինսկիի հետ/ Press Conference, Meeting with Nastassja Kinski
Arm/Deu/Nor, 75'/AP, DC
Lang.: Armenian/Russian, Subt.: English

15:30

Փրկության քարտեզ/Map of Salvation Արամ Շահբազյան/ Aram Shahbazyan
Arm, 94'/WE
Lang.: English

17:30

Մարմին/Body Մալգոշատա Շումովսկա/Małgorzata Szumowska
Pol, 90'/YP
Lang.: Polish, Subt.: English and Armenian

19:30

Կյանքը, ինչպես որ կա/Life as it is Վլադիմիր Դաշուկ/Vladimir Dashuk
Blr, 57'/T
Lang.: Russian, Subt.: English and Armenian

21:00

Մարիայի սիրեցյալները/Maria's Lovers Անդրեյ Կոնչալովսկի/Andrei Konchalovsky
USA, 109'/R
Lang.: English, Subt.: Armenian

Մոսկվա կինոթատրոն,
Փոքր դահլիճ 1/ Moscow Cinema, Small Hall 1

10:00

Ըսպես/Espes Տանիտ Ֆեռնանդես, Իսաակ Ռոդրիգես/Tanit Fernandez, Isaac Rodriguez
Spa, 12'/DC
Lang.: Catalan, Subt.: English

Հավալունը անապատում/ Pelican in the Desert Վիեստուր Վայրիշտ/ Viestur Kairish
Lva, 68'/DC
Lang.: Latvian/Russian, Subt.: English

12:00

Սիվաս/Sivas Քասն Մյուսթեջի/Kaan Mujdeci
Tur/Deu, 97'/DAB
Lang.: Turkish, Subt.: English

14:00

Արարատ/Ararat Ատոմ Էգոյան/Atom Egoyan
Can/Dra, 115'/WE
Lang.: English/Armenian/French/German/ Turkish, Subt.: English and Armenian

16:00

Ձկան պոչ/Fish Tail ժուակին Պինտու, Նունու Լեոնել/Joaquim Pinto, Nuno Leonel
Prt, 104'/DC
Lang.: Portuguese, Subt.: English and Armenian

18:00

Գրոզնի Բլուզ/Grozny Blues Նիկոլա Բելլուցի/Nicola Bellucci
Che, 142'/DC
Lang.: Russian/Chechen, Subt.: English and Armenian

20:00

Խավարում/Eclipse Արա Երնջակյան/ Ara Yernjakyan
Arm, 12'/WE
Lang.: Armenian, Subt.: English

Ուրիշ հայրենիք. Մարիա Յակոբսենի օրագրությունը/ Other Homeland: Diaries of Maria Jacobssen Վրեշ Պետրոսյան/Vrezh Petrosyan
Arm, 50'/WE
Lang.: Armenian, Subt.: English

21:30

Ճշգրտները/Screamers Կարլա Կարապետյան/Carla Garapedian
UK, 91'/NA
Lang.: English, Subt.: Armenian

Մոսկվա կինոթատրոն,
Փոքր դահլիճ 2/ Moscow Cinema, Small Hall 2

10:00, 18:00

Դինոզավր/Dinosaur Մարգո Ջուբաշվիլի/Margo Zubashvili
Geo, 15'/SC
Lang.: Georgian, Subt.: English

Ամեն ինչ լավ կլինի/ Everything Will be Ok Պատրիկ Ֆոլրաթ/Patrick Vollrath
Deu/Aut, 30'/SC
Lang.: German, Subt.: English

Հիտլերն օպերայում/Hitler in the Opera Միխալ Գրիբովսկի/ Michał Grzybowski
Pol, 27'/SC
Lang.: Polish/English, Subt.: English

12:00, 20:00

Թե ինչու վերացան դինոզավրերը/Why the Dinosaurs Disappeared Միխայ Գիցդ/Mihai Ghită
Rom, 16'/SC
Lang.: Romanian, Subt.: English

Ձմեռնաշունչ գարուն/ Wintry Spring Մոհամեդ Քամել/Mohamed Kamel
Egy, 16'/SC
Lang.: Arabic, Subt.: English

Ֆերդինանդ Քնապ/ Ferdinand Knapp Անդրեա Բալդինի/Andrea Baldini
Fra, 15'/SC
Lang.: French, Subt.: English

Պատիժ/Discipline Քրիստոֆ Մ. Սաբեր/Christophe M. Saber
Che, 11'/SC
Lang.: French/German/Arabic/Italian/ Spanish, Subt.: English

Սինեմա սթար/
Cinema Star

19:00

Կամուրջ դեպի սահման/A Bridge to a Border Ռոբ Նիլսոն/Rob Nilsson
USA, 90'/YP
Lang.: English, Subt.: Armenian

21:00

Աղախնի օրագիրը/Diary of a Chambermaid Բենուա ժակո/ Benoit Jacquot
Fra/Bel, 95'/FNC
Lang.: French, Subt.: English and Armenian

Հայաստան կինոթատրոն,
Փոքր դահլիճ/ Hayastan Cinema, Small Hall

17:00

Ընտանեկան ալբոմ/ Family Album Հովհաննես Իշխանյան/Hovhannes Ishkhanyan
Arm, 35'/AP
Lang.: Armenian/Russian, Subt.: English

Նարնջագույն բաճկոնով մարդը/The Man in the Orange Jacket Հայկ Կարապետյան/Aik Karapetian
Lva/Est, 71'/AP
Lang.: Latvian/Russian, Subt.: English and Armenian

19:00

Սանդվիչ կղզու մարդը/The Sandwich Island Man Լևոն Մինասյան/Levon Minasian
Fra, 26'/AP
Lang.: French, Subt.: English and Armenian

Հովիտ երգը/Shepherd's Song Վահրամ Մխիթարյան / Vahram Mkhitaryan
Pol, 30'/AP
Lang.: Armenian, Subt.: English

Վերևից/From Above Ալեն Մանուկյան/Alen Manukyan
Arm, 30'/AP
Lang.: Armenian, Subt.: English

21:00

Մեկ, երկու, երեք/One, Two Three Արման Երիցյան/Arman Yeritsyan
Arm/Deu/Nor, 75'/ AP, DC
Lang.: Armenian/Russian, Subt.: English

Հայաստան կինոթատրոն,
Մեծ դահլիճ/
Hayastan Cinema, Big Hall

17:00

Լռության 40 օր/40 Days of Silence Սադոտա Իսմայլովա/Saodat Ismailova
Uzb/ Tjk/Nld/Fra/Deu, 88'/ DAB
Lang.: Tajik, Subt.: English and Armenian

19:00

Դաժանը/Cruel Էրիկ Շերիեր/ Eric Cheriére
Fra, 108'/FNC
Lang.: French, Subt.: English and Armenian

21:00

Մենք երիտասարդ ենք, մենք՝ ուժեղ/We are Young, We are Strong Բուրհան Բուրբանի/Burhan Qurbani
Deu, 128'/GNC
Lang.: German, Subt.: English and Armenian

21:00

Artmenians/Artmenians Ռիկարդո Էշպիրիտո Սանտո/Ricardo Espírito Santo
Prt, 108'/WE
Lang.: Armenian/English/ German/French, Subt.: English and Armenian

GOLDEN APRICOT DAILY

Խմբագիրներ՝ Յոսթ Բրոերեն, Արթուր Վարդիկյան
Աշխատակազմ՝ Մարիսկա Գրեյվլենդ, Մարիկե Նյուդորփ
Տեղիեցակներ՝ Դիանա Կարդումյան,
Լուսանկարիչ՝ Մանե Հովհաննիսյան
Սրբագրիչներ՝ Մարինե Ղարախանյան, Ռինա Աղեկյան
Թարգմանիչներ՝ Լուսինե Հովհաննիսյան, Ջարուհի Մաֆարյան
Գիզայներ՝ Գայանե Գրիգորյան
Գլխավոր խորհրդատու՝ Պիտեր վան Բյուերեն
Տպագրված է «ՆՏ Հոլդինգ» ՍՊԸ-ում

Editors: Joost Broeren & Artur Vardikyan
Staff: Mariska Graveland, Maricke Nieuwdorp
Contributors: Kees Driessen, Karen Avetisyan, Diana Kardumyan
Photographer: Mane Hovhannissyan
Design: Gayane Grigoryan
General Coaching Adviser: Peter van Bueren
Printer: "NT Holding" Ltd.

Բաց է երևակայության համար...

Այս տարվա փառատոնի պատվավոր հյուրերից է դերասանուհի Նաստասյա Կինսկին (Բեռլին, 1961 թ.): Այսօր պաշտոնապես կբացվի նրա հետահայաց ծրագիրը, որի մեջ ներառված է 3 կինոնկար՝ Կինսկիի ազնվորդ ֆիլմոգրաֆիայից:

Կինսկին որոշիչ դերակատարում ունի հրաշալի մի կինոտեսարանում, որը մխրճվել է որջ աշխարհի կինոտեսարանների հիշողության մեջ: Խոսքը Վիմ Վենդերսի «Ոսկե արմավենու» արժանացած «Փարիզ, Թեքսաս» ֆիլմի մասին է: Այստեղ Կինսկին մեծ տպավորություն է թողնում որպես մի կին, ով կորել էր, իսկ հետո՝ հայտնվել խցիկում: Սկզբում նա չգիտի, թե ով է խոսում իր հետ հայտնու մյուս կողմից, բայց աստիճանաբար սկսում է հասկանալ, որ ամուսինն է՝ Թրեյսը: Տեսախցիկը որսում է նրա աննկատ արձագանքներն ու զգացմունքները, երբ Թրեյսը ապակու հետևից սկսում է պատմել իրենց համատեղ հիշողություններից: Ճիշտ է՝ իրենց բաժանում է ապակին, բայց զգացվում է, թե ինչ հզոր կապ կա նրանց միջև: Կինսկին միշտ գայթակղիչ է մի քիչ էլ սառը, օժտված է իր դերն զգալու այն հազվագյուտ կարողությամբ, որ նրա յուրաքանչյուր դերակատարումը գրգռում է երևակայությունը՝ մեկնաբանությունների համար թողնելով մեծ տարածք:

Կինսկին համաշխարհային հոշակ ձեռք բերեց, երբ Ռոման Պոլանսկու «Թեա» (1979) ֆիլմում կատարեց գլխավոր դեր. ինչի համար արժանացավ «Ոսկե գլոբուս» մրցանակի: Սա թոմաս

«Փարիզ, Թեքսաս»

Տարդիի գրքի էկրանավորումն է, որը երկե ցուցադրվեց «Ոսկե Ժիբանի» շրջանակներում: Պոլանսկին Կինսկին մեկ տարի ժամանակ էր տվել՝ դերին պատրաստվելու համար: Գերասանուհին այդ մեկ տարին ապրում էր բրիտանական ազգայնական, որպեսզի ազատվի իր գերմանական առողջանությունից: Հարցազրույցներում Կինսկին ասում է, որ Պոլանսկին փրկել է իրեն քառտիկ մանկությունից՝ խիզախություն տալով ինք-

նությունը ընտրելու կյանքի ուղին: Գուցե պատահականություն է, բայց Կինսկիի ֆիլմերից շատերը պատկազերծում են ընտանիքի առասպելը. «Թեա»-ում՝ իրեն լքում են, «Փարիզ, Թեքսասում»՝ նույնպես, իսկ «Ամերիկյան ռապսոդիայում»՝ նա ինքն է լքում իր ընտանիքը:

Իր փայլուն կարիերայի ընթացքում Կինսկին աշխատել է աշխարհափոշակ ռեժիսորներ՝ Ֆրենսիս Ֆորդ Կոպոլայի, Գևիլի Լինչի և Մայքլ

Վինսթեյնի հետ, և հիմա էլ մեծ հաջողություն ունի: Այս աշխարհը նրա դեմքը կգարդարի Վենետիկի կինոփառատոնի պատահաբ: Որպես դերասանուհի՝ նրա աշխատանքը միշտ բաց է մեկնաբանությունների և երևակայության համար: Գուցե դրա պատճառներից մեկն էլ Ռիչարդ Ավերոնի՝ 80-ականներին արված հայտնի լուսանկարն է, որում Կինսկիի մերկ մարմնին մի պիթոն է փաթաթվում: Այս նկարը փակցված էր այդ սերնդի դեռահասներից շատերի պատերին:

Նմանապես «Մարիայի սիրեցյալները» (Անդրեյ Կոնչալովսկի, 1985թ.) ֆիլմի հերոսներից մեկը՝ Երկրորդ համաշխարհային պատերազմում վիրավորված վետերանը, այնքան երկար էր երագել իր մանկության սիրելիին (Կինսկիի կատարմամբ), որ այնու ունակ չէր տեսնել իրական կոնջը՝ իր երևակայությունից դուրս: Այս ֆիլմը հազվադեպ հնարավորություն է ընձեռում՝ տեսնել Կինսկիին նորմալ ու համեմատաբար համեստ կնոջ դերում: Չնայած այստեղ էլ շքեղ է ինչպես՝ միշտ: **ՄԳ**

«Փարիզ, Թեքսաս», ռեժ.՝ Վիմ Վենդերս, Գերմանիա/Ֆրանսիա (Յետահայաց ցուցադրություն), «Սինեմա Սթար», 16.07 (21:00), «Մուսկվա» կ/թ, Կարմիր դահլիճ, 19.07 (20:30)

«Մարիայի սիրեցյալները», ռեժ.՝ Անդրեյ Կոնչալովսկի, ԱՄՆ (Յետահայաց ցուցադրություն), «Մուսկվա» կ/թ, Կարմիր դահլիճ 15.07 (21:00), 19.07 (16:00)

Կինոողլասֆորմի երկու հարթոցները

Հայաստան-Թուրքիա կինոպատմության փակման արարողության ժամանակ միանգամից երկու հարթոց հայտարարվեց: Թուրք ռեժիսոր Մենեմ Գուլչեի «ՔաՆ» և այլ համահեղինակ ռեժիսորներ Մարինե Բեյալթյանի ու Սոնա Բեյալթյանի «Մուրատ» կարճամետրաժ ֆիլմերի նախագծերը: Այս երկու նախագծերը կկեսնեն 10.000 ԱՄՆ դոլարին համարժեք պարգևը: Սակայն ժյուրիի անդամ, «Երկիր Մեղիս» հեռուստատեսության նորությունների և քաղաքական հարթո-

ցի մեծերի ղեկավար Գեղամ Մանուկյանն ավելացրեց, որ իր ընկերությունը կաջակցի հարթոցներին՝ հետադարձաբար գործընթացում: Երկու նախագծերն էլ նպատակ ունեն լուսարձակել երկու երկրների միջև առկա լարված հարաբերությունները: «ՔաՆ» կարճ պարային ֆիլմ է, որտեղ երկու կին պարուհիների տեղաշարժումն Անի քաղաքով մեկ կարտագոյի Հայաստանի և Թուրքիայի միջև եղած տարածաբանությունները, բայց և՛ ընդհանրությունները: «Մուրատ» կարճամետ-

րաժ վավերագրությունը կհետևի համաճում մի մարդու, ով ունի հայկական արմատներ, ապրում է Ստամբուլում և թուրքական անուն է կրում: Ռեժիսորները պլանավորում են վավերագրել նրա առաջին այցը Հայաստան և ներկայացնել ինքնությունն որոնման իր ներքին պայքարը:

2008 թվականից սկսած պատմությունը միավորում է Հայաստանի և Թուրքիայի կինոգործիչներին: Մասնագիտական դասընթացներից, հանդիպումներից և նախագծերի ներկայացումներից բաղկացած երկօրյա աշխատաժողովի համար ընտրվել էր տարբ նախագիծ: Մինչ օրս՝ ՀԹԿԳ-ի սջակցությանը արտադրվել է 17 կինոնկար, իսկ կրկնակի մրցանակի շնորհիվ՝ «ՔաՆ»-ը ու «Մուրատը» հնարավոր է շուտով համալրեն այդ ցուցակը: **ՅԲ**

Լեռնական կինո

Հուլիսի 15-ը «Ոսկե Ժիբանի» համար լեռնական կինոյի օր է, ուստի բոլորին հրավիրում ենք դիտելու ռեժիսոր Մալգոժատա Շամոնովսկայի «Մարմին» ֆիլմը: Այն կցուցադրվի «Մուսկվա» կ/թ Կարմիր դահլիճի էկրանին 17:30: Ֆիլմն այս տարի Բեռլինի միջազգային կինոփառատոնում արժանացել է «Արծաթե արջ» մրցանակի՝ լավագույն ռեժիսորական աշխատանքի համար:

Զրույց

Հուլիսի 15-ին 17:30, Թումո ստեղծարար տեխնոլոգիաների կենտրոնում տեղի կունենա հանդիպում հեղուկի ռեժիսոր, սցենարիստ, դերասանուհի Բիջայա Ջենայի հետ:

Հարգանքի տուրք

19:30, «Մուսկվա» կ/թ, Կարմիր դահլիճ: Հարգանքի տուրք կտրվի բելառուս ռեժիսոր Վադիմիր Դաշուկին, ով կյանքից հեռացավ անցած տարվա հուլիսին՝ 52 տարեկանում: Նա հայտնի վավերագրող Վիկտոր Դաշուկի որդին էր, 1987-ից ֆիլմեր էր նկարահանում, նաև լրագրող էր: Նրա վերջին ավարտուն ֆիլմը՝ «Կյանքը, ինչպես որ կա», Միենկի շրջանի շներին ամենահայտնի մասնագետ Դեմյան Խոդատովիչի վավերագրական դիմանկարն է: Ֆիլմի ցուցադրությանը ներկա կլինի Խալիմա Խասանովան Դաշուկի այրին:

Կեսգիշերային քննարկում

Օրվա փառատոնային տպավորություններով կհավելու, դիտած ֆիլմերի մասին խոսելու համար կեսգիշերից հետո հրավիրում ենք թումանյան 40՝ The Club:

Հայոց կարճերը

12-րդ «Ոսկե Ժիբանի» «Հայկական համայնապատկեր» մրցույթի մեջ ընդգրկված են 7 կարճամետրաժ կինոնկարներ: Ինչպես միշտ՝ ֆիլմերի աշխարհագրությունը բազմազան է:

«Բժիշկը» ռուսաստանարևել Աննա Գորոյանի դիպլոմային աշխատանքն է: Աննան ստացել է երկու բարձրագույն կրթություն՝ ֆիզիկամաթեմատիկական և լեզվաբանական, ապա միայն ընդունվել ՎԳԻԿ: Գործողությունները ծավալվում են առաջին չեչենական պատերազմի ժամանակ՝ չնայած ֆիլմը նկարահանվել է Հայաստանում: Խաղող բնակիչները լքում են քաղաքը, իսկ ռուս բժշկին հանգամանքներն ստիպում են մնալ լքված քաղաքում և կատարել իր մասնագիտական պարտքը:

«Մնա բարով, «Վուզա» ֆիլմը նկարել է Համլետ Վարդանյանը: Ֆիլմում ներկայացված է ուսուցիական մի գյուղակ, որտեղ երիտասարդները ձանձրություն են փայտում են, դաշտերում օղի են խմում, իսկ «Վուզան» պաշտպանում է իրենց անձրևից, ձյունից, քամուց... բայց չի փրկում տաղտուկից ու դատարկության զգացումից: Մասնագիտական կրթություն չունեցող ռեժիսորը պատմում է. «Օպերատոր ընկերոջս առաջարկեցի միասին ֆիլմ նկարել, բախտս բերեց՝ համաձայնեց: Գերասաններն էլ մեր գյուղի տղերքն էին: Հարցնում էին ինչ անենք, ասում էի՝ վագեր էս կողմից էն կողմ, կամերան էլ էս կետում կղեն, կնկարեն»:

Մեզար Կանանյանն ու Ալեշանդրե Մուրան ներկայացնում են «Հնչյունների ֆիլմ» կարճամետրաժը: Կանանյանը տասից ավելի կարճամետրաժ է մեկ լիամետրաժ ֆիլմեր է նկարահանել Բրազիլիայում, Իսպանիայում, Հայաստանում: Մասնակցել է միջազգային կինոփառատոների: Պլաստիկական և ձայնային կոմպոզիցիան

«Սանդվիչ կղզու մարդը»

հրավիրում են խորատուվելու հիպոտիկ փորձի մեջ: Ֆիլմ, որի հնչյունները պետք է տեսնել, իսկ պատկերները՝ լսել:

Սուրեն Բաբայանի արվեստանոցն ավարտած Ալեն Մանուկյանը հանդես է գալիս «Վերևից» ֆիլմով: Սա նրա երկրորդ աշխատանքն է: Ֆիլմը հազեցած է սիմվոլիկայով, հետաքրքիր նկարչական և դերասանական աշխատանքով և իր մեջ կրում է Սուրեն Բաբայանի ոճի հետքերը:

Բուլղարիան ներկայանում է Գուրգ Ալանյանի՝ «Ինչպես գիրանալ առողջ եղանակով» ֆանտաստիկական ֆիլմով: Ալանյանն իր կարիերան սկսել է որպես մոնտաժող, ապա կրթություն է ստացել նախ՝ Սոֆիայի թատրոնի և գեղարվեստի ազգային ակադեմիայում, իսկ հետո՝ Լոնդոնի կինոակադեմիայում: Ալանյանի հերոսներն ապրում են մի աշխարհում, որտեղ պակասում է ձգողական ուժը: Իրենք տարբեր միջոցների են դիմում՝ դիմադրելու ձգողականության պակասին, որին դիմակայում է միայն իսկական սերը:

Գերասան Գագիկ Մարդանը ավարտել է Ռոման Բաբայանի բարձրագույն ռեժիսուրայի կուր-

սերը: «Ճանապարհը» նրա առաջին աշխատանքն է: Հուսահատ կնոջ և անօթևան մարդու անսպասելի հանդիպումը փրկում է կնոջ կյանքը, ով պատրաստվում էր նետվել կամրջից: Ֆիլմը գրավում է իր անմիջականությամբ, դրամատիկ պատմությունը ներկայացված է թեթև առանց ավելորդ ողբերգական խտացումների:

Ֆրանսաբնակ Լևոն Մինասյանը ներկայացնում է «Սանդվիչ կղզու մարդը»: Ֆիլմն ընդգրկված է միանգամից երկու ծրագրերում՝ «Հայկական համայնապատկեր» և «Կորիզ»: Միևնայանն ավարտել է Երևանի գեղարվեստաթատերական ինստիտուտը, աշխատել է որպես դերասան, իսկ կինոկրթություն ստացել է Փարիզի 8-րդ համալսարանում: «Սանդվիչ կղզու մարդը» ֆիլմի հերոս, մանկահասակ Լևոն դպրոցում առաջադրանք է ստանում նկարագրել հորը, ում երբեք չի տեսել: Նա պարզում է, որ հայրը Սանդվիչ կղզու է ապրում և երկար ու վտանգավոր ճամփորդություն է ձեռնարկում՝ նրան գտնելու: Լիոյի մորը մարմնավորում է հայտնի դերասանուհի Աննա Մուզայիսը: **ԳԿ**

4 | գրախոսություններ

Հանելուկային թափառականը

«Ցյուրիխ», ռեժ.՝ Սաշա Պոլաք, Նիդերլանդներ/Գերմանիա/Բելգիա (Խաղարկային ֆիլմերի մրցույթ), «Մոսկվա» կ/թ, Կապույտ դահլիճ, 15.07 (20:00)

Ներքին արեւմտյան մասին պատմող միանգամայն բարդ այս պատմության սցենարը գրել է Հելենա վան դեր Մյոլենը՝ որպես հերոսի նախատիպ ունենալով հոլանդացի նշանավոր երգիչ Վենդել Սենդերսին: Սենդերսն այստեղ իր կինոդերքուստն է արել՝ հանելուկային թափառական Նինայի դերակատարմամբ: Անցյալը մոռանալու անհույս ճիգով՝ նա թափառում է Եվրոպայի մայրուղիներով: Երբ գերմանացի մի վարորդի է հան-

դիպում, սիրավեպ է սկսում՝ ճամփորդելով բեռնատարի վարորդի հետ: Բայց իր իրական դրդապատճառները Նինան ոչ որի առաջ չի բացում:

Միայն ժամանակի ընթացքում է պարզ դառնում, որ Նինայի համար շարժառիթ է եղել ստորագույն դավաճանության ցավը: Իսկ երբ նրա սիրեցյալ վարորդ Բորիսն ավտովթարից զոհվում է՝ Նինան բացահայտում է, որ նա երկա-կի կյանք է վարել՝ արդեն իսկ ամուսնացած ու ընտանիքի տեր լինելով: Հանկարծակի կորուստն ու նորահայտ կեղծիքը Նինային լիովին հանում են հավասարակշռությունից:

Իր տխրությունից կտրված՝ նա փախչում է և ի վերջո, հայտնվում տեղից տեղ շրջող վարորդների շրջապատում:

Իր հզոր ու համոզիչ խաղի շնորհիվ Սենդերսը վշտի խորագույն շերտեր է բացահայտում: Նա նաև մի քանի հրաշալի կատարում ունի ֆիլմում, քանի որ երաժշտությունը Սենդերսի կյանքի մի մասն է՝ թե՛ էկրանին, թե՛ էկրանից դուրս:

Հոլանդացի երիտասարդ տաղանդալու Սաշա Պոլաքի վերջին աշխատանքն այս տարվա Բեռլինի կինոփառատոնում արժանացել է Կինոարվեստի միջազգային կոնֆեդերացիայի մրցանակին: Ֆիլմն աչքի է ընկնում նաև գերազանց օպերատորական աշխատանքով՝ ներառյալ կենդանի ընձառյուծի հետ «սյուրռեալիստական» այն տեսարանը, որում Նինայի սրողված ապրումներն ի ցույց են դրվում՝ միմիայն նրա դեմքը կինոխցիկով որսալով: **ՄԳ**

Ճամփորդության տեսիլ

«Օձի գրկում», ռեժ.՝ Սիռո Գեռա, Կոլումբիա (Խաղարկային ֆիլմերի մրցույթ), «Մոսկվա» կ/թ, Կապույտ դահլիճ, 14.07 (22:00), 15.07 (12:00)

Այս կոլումբիական սև-սպիտակ դրաման հիշատակի հզոր տուրք է արդեն անհետացած ամազոնյան հին ու բազմազան մշակույթների: Կայսերապաշտ արևմտաբնակների ժամանումը վերջ տվեց տեղաբնակների բնական ու հոգևոր կենսակերպին: Բայց այս պատմական ու արկածային ֆիլմն ուղղակի զանգատ ու հառաչանք չէ. այն նաև միմյանց ճանաչելու և կյանքի ընկերներ ձեռք բերելու մասին է:

Մոտավորապես 1900 թ. էր, երբ երիտասարդ ամազոնցի շաման Կարամակատեն հանդիպում է մի սպիտակամորթի: Դա մի հիվանդ գերմանացի զինվորական էր, ում հազվագյուտ դեղատույս էր պետք՝ ապաքինվելու համար: Բայց ինչն պետք է նա օգնի այդ օտարերկրացուն: Չէ՞ որ նրանք ստրկացրել էին ամազոնցիներին, ստիպել տեղաբնակներին՝ հրաժարվել տեղական աստվածներից ու քրիստոնեություն ընդունել, անհարգալից էին վերաբերվել նրանց ծիսակարգերին ու բնությանը: Այդուհանդերձ՝ Կարամակատեն որոշում է օգնել նրան՝ գտնել այդ բույսը: Նրանք նավակով մեկնում են գետային ճամփորդության, որի ընթացքում բազմաթիվ առեղծվածային արկածների են հանդիպում: Տասնամյակներ անց մեկ այլ սպիտակամորթ է գալիս՝ գտնելու Կարամակատենին, որպեսզի սովորի նրա նախնիների գիտելիքները և գտնի այդ նույն բույսը: Նրանք անցնում են նույն ճանապարհով, բայց տեսնում են արդեն ամբողջովին փոխված աշխարհ, որտեղ արևմտյան ազդեցությունը ջնջել է ամազոնյան յուրահատուկ կենսակերպն ու միջավայրը:

Կոլումբիացի ռեժիսոր Սիռո Գեռան ոգեշնչվել էր երկու հետազոտողների՝ գերմանացի ազգագրագետ Թեոդոր Քոչ-Գրունբերգի (1872-1924) և ամերիկացի կենսաբան Ռիչարդ Էվանս Շուլթսի (1915-2001) աշխատություններից: Միանույնիվել այդ երկու հետազոտություններում նկարագրված աշխարհները՝ ռեժիսորը կարողացել է ստեղծել տպավորիչ մի կինոնկար՝ կայսերապաշտության, ֆոլկլորի, խորհրդանիշների ու ճամփորդությունների մասին: Նույնիսկ սև-սպիտակ գույները չ են խանգարում զգալ ջունգլիների խտությունն ու գեղեցկությունը, իսկ բնության ձայներն ուժեղացնող հզոր հնչյունային էֆեկտները և ազգային երաժշտությունը կինոնկարն էլ ավելի տպավորիչ են դարձնում: **ՄԵ**

Ռադիոակտիվ կինո

«Դարի նախագիծը», ռեժ.՝ Կարլոս Մ. Կինտեյա, Արգենտինա/Կուբա/Գերմանիա/Շվեյցարիա (Խաղարկային ֆիլմերի մրցույթ), «Մոսկվա» կ/թ, Կապույտ դահլիճ, 15.07 (22:00), 16.07 (12:00)

Երեք տղամարդ ու մի ոսկե ձկնիկ միասին ապրում են փոքրիկ բնակարանում՝ երեք սերունդներ՝ հայրը, որդին ու պապը: Նրանց բնակարանը գտնվում է Կուբայի փոքրիկ քաղաք Խուրագուայի բարձրահարկ շենքերից մեկի վերջին հարկում: Այդ քաղաքն անվանում են նաև էլեկտրամիջուկային քաղաք, քանի որ այստեղ պետք է իրականացվեր «դարի նախագիծը», որից էլ հենց ֆիլմն ստացել է իր վերնագիրը: Դարի նախագիծ ասվածը մի անավարտ ատոմակայան է:

1976 թ.Կուբան ու Խորհրդային Միությունն ստորագրել էին պայմանագիր՝ Խուրագուայի ատոմակայանը երկու ատոմային ռեակտորներ կառուցելու վերաբերյալ: Այդ ատոմակայանները պետք է նվազեցնեին Կուբայի կախումը ներկրվող

նավթից: Առաջին ռեակտորի շինարարությունն սկսվեց 1983 թ., շինանյութերի, ինչպես նաև մասնագետների մեծ մասը գալիս էր Ռուսաստանից: Բայց Խորհրդային Միության փլուզումից հետո հոսքը դադարեց, և շինարարությունը կանգ առավ 90-ականների կեսերին:

Այս ժանգոտող շինություններն ասես խորհրդանշում են ժամանակակից Կուբան, որը հիմա գտնվում է լճացման մեջ, և անցյալի լավատեսությունը, որն այժմ հոգս է ցնդել: Այս բնակարանում ապրող երեք տղամարդիկ նույնպես շատ քիչ ակնկալիքներ ունեն իրենց ապագայից: Հորը՝ Ռաֆայելին, լքել է կինը, և նա հիմա ստիպված ապրում է իր ութսունամյա դուրսագրգիռ հոր՝ Օտտոյի հետ: Ֆիլմի սկզբում նրանց միանում է Ռաֆայելի 23-ամյա որդին՝ Լեոն, ով նույնպես վերջերս է ամուսնալուծվել: Շատ շուտով այս երեք տղամարդիկ հասցնում են զզվել իրարից, և նույնիսկ Լեոնի նոր ընկերուհու զարուստը չի օգնում նրանց՝ հարաբերությունները հարթել: Ահա սա է ֆիլմի հակիրճ բովանդակությունը. «Դարի նախագիծ» ավելի շատ ուշադրություն է դարձնում ներկայացման այլաբանական ոճին: Այս բնակարանում ապրող յուրաքանչյուր տղամարդ ասես ներկայացնում է Կուբայի ժամանակակից պատմության երեք սերունդներից մեկը:

Երիտասարդ կուբացի ռեժիսոր Կինտեյան մեզ է ներկայացնում նաև քաղաքի պատմությունը՝ այն արխիվային կադրերով ու նորությունների թողարկումներով, որոնցից շատերը նկարահանված էին էլեկտրամիջուկային քաղաքի հեռուստատեսության կողմից (հետևաբար ավելի շատ քարոզչություն են, քան իրական նորությունների թողարկումներ): Փոքրիկ պայթյունների նման այս կադրերն անցնում են ժամանակակից պատմության միջով, որը նկարահանված է բաց՝ սև-սպիտակ կադրերով: Այդ համադրության շնորհիվ ֆիլմն ասես ռադիոակտիվ է դառնում:

Երբ Ռոտերդամի կինոփառատոնում ֆիլմն արժանացավ «Ոսկե վագր» մրցանակի, Կինտեյան իր խոսքում ասաց, որ թերևս միակ գույնը, որը նա կուզեր օգտագործել իր ֆիլմում՝ կանաչն է: «Բնությունը դանդաղորեն հետ է նվաճում այս արդյունաբերական տարածքը, և լավ կլինեք, եթե ես կարողանայի գունային համադրումով ավելի հստակ ցույց տալ այդ գործընթացը»: **ՅՔ**

Դարանակալ բարբարոսություն

«Ադախնի օրագիրը», ռեժ.՝ Բենուա ժակո, Ֆրանսիա/Բելգիա («Ֆրանսիական Նոր կինո» ծրագիր), «Սինեմա Սթար» 15.07 (21:00), «Մոսկվա» կ/թ Կապույտ դահլիճ, 16.07 (22:00)

Բարդ է պատվերներ տալ չափազանց գրավիչ սպասուհի Սելեստինին՝ Բենուա ժակոյի «Ադախնի օրագիրը» ֆիլմի գլխավոր հերոսուհուն. ֆիլմ, որն ընդգրկված է «Ֆրանսիական նոր կինո» ծրագրում: 1964-ին՝ Լուիս Բունյուելի դասական էկրանավորման մեջ փայլում էր ժամանա Մորոն: Ժակոյի նկարահանած տարբերակում նա ադախնի ողբերգական վերջաբան է ունենում՝ ի հակառակ իր սպասումներին:

Տասնիններորդ դարի վերջին փարիզուհի Սելեստինը (Լեա Սելյո) ժամանում է դժգույն մի գյուղաքաղաք՝ քմահաճ մի տիկնոջ մոտ ծառայելու: Սելեստինն իր զգացումները պահպանում

է ամենայն զգուշությամբ և խուսանավելով «լող տալիս» աշխատավոր դասակարգի ու բուրժուազիայի միջև: Նա շարունակաբար տեղաշարժ-

վում է համարից համար ու ամեն ինչ սեփական աչքով տեսնում՝ առանց բանալու անցքից ծիկրակելու: Ֆրիգիդ տիրուհին Սելեստինին անվա-

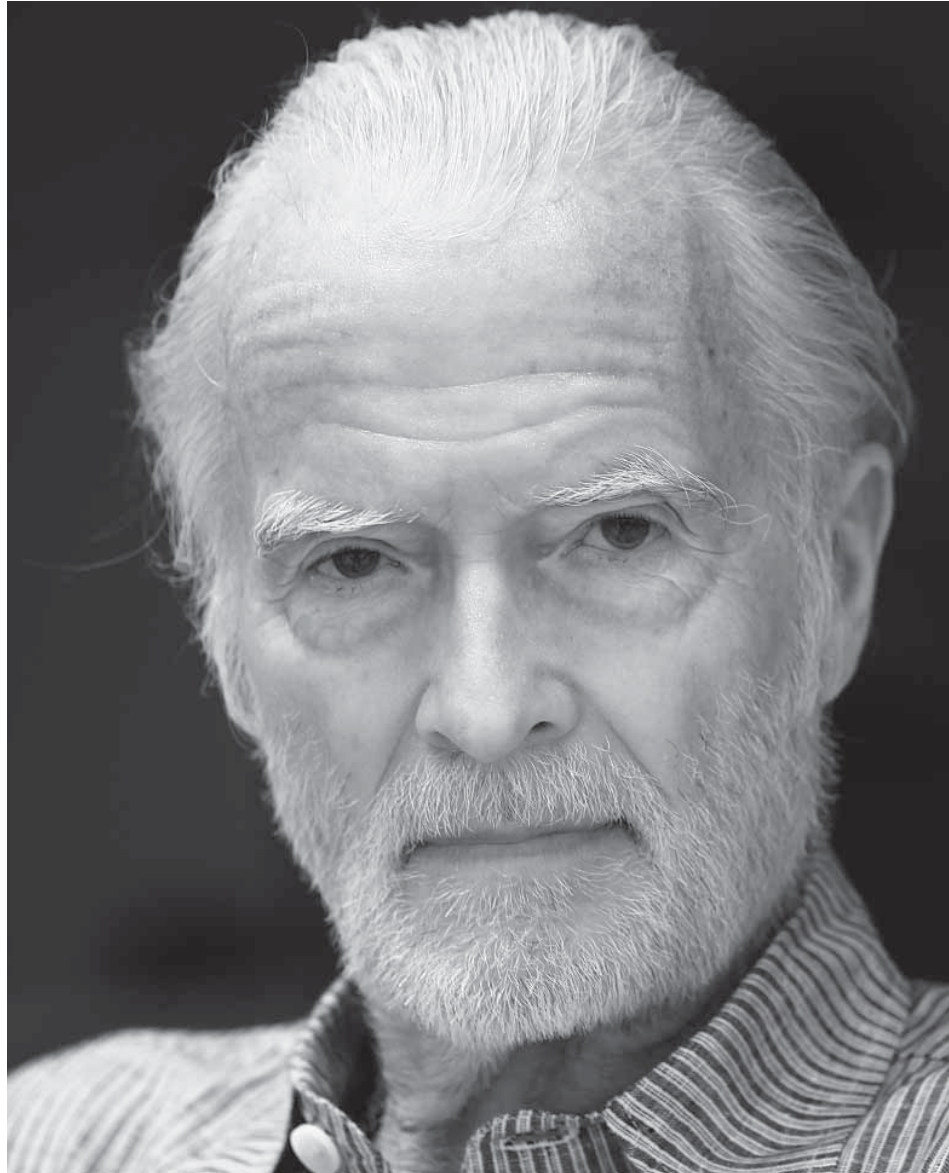
նում է անկայուն ու անհուսալի, մինչդեռ սեռական կաշունդություն ունեցող նրա ամուսինը Սելեստինի հետ պարտեզում սիրախաղ է սկսում: Հենց առիթ լինի՝ Սելեստինը կօգտագործի թուրակամ ու ցանկասեր այդ մարդուն, և երկար չի տևի, մինչև որ նա իրենից կթորափի դիտորդի դերը:

Զգուշորեն կառուցված ֆիլմը հետաքրքիր ու մթին շարունակություն է ստանում, երբ անտառում հայտնաբերվում է մեռած փոքրիկ աղջկա դի: Սելեստինը կասկածում է իր սիրեցյալ պարտիզան Ջոզեֆին, քանի որ հենց նա է սպանության օրն անտառի միջով վարելիս եղել: Այդտեղ՝ տան մոտակա սև թփերի արանքում բարբարոսությունն է դարանակալում... Մի քայլ միայն և՛ քաղաքակրթությունն այլևս չկա: Ջոզեֆը Սելեստինին իր ազդեցության ներքո է պահում և սպասուհին, ով նրան հետևում է ամեն ինչում, պատրաստ է նաև նրա հանցակիցը դառնալ: Պարզվում է, որ նախկին աղախին իսկապես հաճույք է զգում, երբ մարդկանց վերաբերվում է նույնքան վատ, որքան իրեն էն վերաբերվել. դերերը վերջապես փոխվում են: **ՄԳ**

Rob Nilsson

Ամերիկացի ռեժիսոր Ռոբ Նիլսոնի «Կամուրջ դեպի սահման» ֆիլմը կունենա իր երևանյան պրեմիերան: Սա այն ֆիլմերից է, որոնք նա ստեղծել է իր Direct Action Cinema մոտեցումով: Նիլսոնը կինոյում իր առաջին քայլերն արել է Նիգերիայում, և որտեղ Վիետնամական պատերազմի ժամանակ աշխատում էր ԱՄՆ խաղաղության կորպուսի համար, որտեղ նա 8մմ-ով նկարահանել է «Դասը» (1965)՝ նեոկոլոնիալիզմի ծաղրերգությունը: Բայց նրա կարիերան սկսվել է «Հյուսիսային լույսերով», որը 1978 թ. Կաննում շահեց «Ոսկե խցիկ»՝ որպես լավագույն դեբյուտային ֆիլմ: Հետագա տասնամյակներին նա նկարահանել է 48 կարճամետրաժ և լիամետրաժ ֆիլմեր, և ինչպես 75-ամյա ռեժիսորն է ասում՝ դեռ նորերն էլ կլինեն:

Երբ է ծնվել կինոյի հանդեպ ձեր սերը:
Թեքս, երբ տեսա Ջոն Քասավետիի «Սովերները»: Երիտասարդ էի, ու ֆիլմն ինձ վրա ուժեղ տպավորություն թողեց: Ֆիլմ՝ մեզ նման մարդկանց ու իրական կյանքի մասին... Մինչ այդ՝ այնքան էլ հրապարակված չէին կինոյով: Երբ երեխա էի, ինձ դուր էին գալիս վեպերները և ուրիշ ոչինչ: Բայց «Սովերները» մինչև հիմա մնացել է իմ սրտում:

Նիգերիայից հետո, երբ արդեն նկարահանել էիք ձեր առաջին ֆիլմը, վերադարձաք Ամերիկա: Ի՞նչ պատահեց հետո:

Սկսեցի Կալիֆորնիայում դասավանդել 8-րդ դասարանցիներին և հանդիպեցի մի խումբ տղաների, ովքեր շատ բան գիտեին կինոյի մասին: Նրանք ինձ ներկայացրին կինոյի բոլոր տեսակները, օրինակ ֆրանսիական «նոր ալիքը»: Մենք ստեղծեցինք Սինե մանիֆեստը՝ ռեժիսորների ձայնարկային կոլեկտիվ, որն ուզում էր նկարել ֆիլմեր՝ աշխատավորների կյանքի մասին: Հենց այդտեղ է ծնվել «Հյուսիսային լույսերի» մտահղացումը: Նկարահանեցինք, թե ինչպես է ազարակատերերի փորձիկ մի լիգա պայքարում Հյուսիսային Դակոտայի ընկերությունների դեմ: Համառոտաբար Ջոն Հենսոնը և ես արմատներով Հյուսիսային Դակոտայից ենք: Բոլորիս համար էլ դա մեր առաջին լույս ֆիլմն էր:

Որպես ռեժիսոր՝ դուք փոխվեցի՞ք «Ոսկե խցիկ» ստանալուց հետո:

Թվում էր՝ իմ առջև բազմաթիվ հնարավորություններ էին բացվում: Բայց ես հետաքրքրված չէի կինոթիվներով: Երբ հովիվության մի գործակալ զանգահարեց ինձ, և ես նրան ասացի՝ ինչ եմ մտադիր նկարահանել, նրան այդ առաջարկը դուր չեկավ: Մինչ օրս էլ հաջողացնում եմ նկարահանել որոշ ֆիլմեր, բայց ինձ դուր չի գալիս կինո-ինդուստրիան: 80-ականներին Վուլֆի Գոլդբերգի հետ միասին աշխատում էի մի ֆիլմի նախագծի վրա, բայց սխալ պրոդյուսերի էի վստահել: Մենք պարզապես ի վիճակի չեղանք հայտնաբերել անհրաժեշտ գումարը: Այնպես որ, ես ու ընկերներս որոշեցինք՝ եթե չի ստացվում ֆիլմ նկարահանել ինդուստրիայի կանոններով, ուրեմն մեր իմացած ձևով կանենք՝ Սան Ֆրանցիսկոյում, որտեղ բոլորս ապրում էինք:

Ի՞նչ է նշանակում Direct Action Cinema:

Շատերը ֆիլմ նկարելուց առաջ նախ մտածում են, թե ով պետք է կատարի այս կամ այն դերը: Նրանք ընտրում են դերասաններին ու միայն դրանից հետո գտնում տեխնիկական մասնագետներին: Իսկ ես հակառակն եմ անում: Ես գտնում եմ մարդկանց, ուսումնասիրում նրանց, և մենք սկսում ենք վարժանքներ, որպեսզի տեսնենք այդ մարդիկ ինչի են ընդունակ: Ես սցենարով չեմ աշխատում: Ֆիլմ նկարահանելիս կարծես բացահայտում եմ այն, ինչ չգիտես, օգտագործում ես կիրքը, զգացմունքը, ներքին ձայնդ, մարդկանց բերում ես կատարյալի և գտնում սյուժեի գիծը միայն այն ժամանակ, երբ մոտաժում ես ժապավենը: Մենք երբեք նախապես փորձ չենք անում. ամբողջ անակնկալը հենց այն է, որ ոչինչ չիմանաս: Օպերատորը պետք է ջազ նվագողի նման լինի՝ նա պետք է շարժվի, որպեսզի գտնի ճիշտ պահը: Եվ եթե նա չի տես-

նում դա, ես նրա ձեռքից բռնում եմ ու ցույց տալիս: Եվ ոմանց դա այնքան էլ դուր չի գալիս (*ԼՇ-ԻՅ Օսթլ շ*):

Նկարահանման այդ ձևը պետք է որ շատ խորթ լինի ոմանց համար:

Մի արտադրական ընկերություն կար, որը մեր տեսանյութերը տեսնելուց հետո ասաց. «Անհեթեթություն է: Սա հնարավոր չէ մոնտաժել»: Բայց ինքներս մոնտաժեցինք նյութը և տվեցինք նրանց: Դա մի քիչ նման է վավերագրության ասես «Սովերները» cinéma vérité-ի ու small-combo jazz-ի խառնուրդ լինի: Դա այն երաժշտությունն է, որով ես մեծացել եմ: Ինձ հետաքրքիր չէ ուղիղ շարադրանքը կամ այն, որ իմ ֆիլմերը խճանկարի կամ նույնիսկ կուրիոզի նման են: Բարեբախտաբար մենք ունենք MTV, և այս օրերին մարդիկ շատ ավելի սովոր են նման արտասովոր ռիթմերի:

Ձեր վերջին ֆիլմը՝ «Կամուրջ դեպի սահման», նույնպես նկարահանվել է այս մեթոդով:

Այո: Մենք հավաքել էինք 21 մարդ՝ պրոֆեսիոնալ և ոչպրոֆեսիոնալ դերասանների: Քանի որ իմ աշխատանքը ենթադրում է նախ տեսնել մարդկանց, հետո նոր պատկերացնել ֆիլմը, ես տեսա նրանց ու մտածեցի Weather Underground-ի մասին: Այնպես որ, ֆիլմը դրա ժամանակակից տարբերակն է՝ մի խումբ մարդիկ միանում են, որպեսզի ահաբեկչություն կազմակերպեն:

Դուք կարծես դեռ ապագայի ծրագրեր ունեք:

Ես կուզեի լինել պորտուգալացի ռեժիսոր Մամուլի դե Օլիվեյրայի նման, ով նույնիսկ 106 տարեկանում ֆիլմեր էր նկարում: Այսուհետ՝ տարեկան մեկական ֆիլմ եմ նկարահանելու (*ԼՇ-ԻՅ Օսթլ շ*): Չէ, իրականում ես ուզում եմ ֆիլմեր ստեղծել այնքան ժամանակ, քանի դեռ կլինեն մարդիկ, ում հետ ուզում եմ աշխատել: Նպատակը նույնն է՝ հասկանալ, թե ինչի մասին է լինելու հաջորդ ֆիլմը: **ՄՆ**

Ռոբ Նիլսոնը վարպետության դաս կանցկացնի այսօր՝ 15:00, Փոքր թատրոնում

American director Rob Nilsson (1939) is presenting the Yerevan Premiere of *A Bridge to a Border*, the latest in a long line of films created using his Direct Action Cinema approach. Nilsson took his first steps in cinema in Nigeria, where he was working for the US Peace Corps during the Vietnam War, creating *The Lesson* (1965), a short 8mm spoof of neo-colonialism. But his career really got started with *Northern Lights*, which won the Camera d'Or for best debut feature in Cannes in 1978. In the intervening decades, he has made 48 short and feature films – and there will be many more to come, the 75-year-old director says.

When did your love for cinema begin?

Definitely after having seen John Cassavetes' *Shadows* as a young man. I was blown away! Cinema about people like us and about how life really is: astonishing! Up until that point, I had no use for cinema. As a child I liked westerns, but that was it. *Shadows* still resonates in my mind.

After having made your first film, you returned to America. What happened there?

I started teaching 8th-graders in California and met a group of guys who knew a lot about film. They introduced me to all kinds of cinema, the French New Wave for instance. We formed Cine Manifest, a leftwing collective of filmmakers that wanted to make films showing the lives of working people. That's where *Northern Lights* came from. We filmed a league of small farmers fighting against big companies in North Dakota. Co-director John Hanson and I both had roots there. For all of us, it was our first serious movie, and lo and behold, we won the Camera d'Or during the Cannes festival!

Did that change things for you as a filmmaker?

There were many opportunities, it looked like. But I wasn't interested in the film business. So when a Hollywood agent called me and I told him what I wanted to do, it didn't work. I still managed to make some films, but I did not like the industry. I was working on a film project in the eighties with Whoopi

Goldberg, for instance, but I gave it to the wrong producer. There was a dip in the market and we were unable to raise the money. So my friends and I decided: If we can't do it with the industry, we'll do it our way, in San Francisco, where we all lived.

How did you start up filming in San Francisco?

I created a free workshop in the Tenderloin Housing Clinic, a place for homeless people, people with drug problems, and so on. That social cause was important for me. As was facing my own fear: it was a harsh area and I was kind of afraid. And when I'm afraid of something, I feel I have to go there.

So it is as much about going into the world as it is about filmmaking itself?

It's definitely not just about the entertainment, but more about engaging in the human experience. For eleven years, starting from the late 90's, I gave workshops every week. We made several films, primarily with people from the streets. They represented every kind of occupation, sexuality and every degree of sobriety. The major thing that happens when you're living on the street is that you have to protect yourself emotionally. I tried to open that up through relaxation and concentration exercises. It's amazing the mood it creates. You need those primal emotions. I don't need actors, I want players who don't need to think intellectually when they play. It has to be fun as well. In that period I developed what I call Direct Action Cinema. I knew Direct Cinema from filmmakers such as D.A. Pennebaker and the Maysles Brothers. I put the word "action" in because you say action when you film, but also because action is what I do. I don't like to just sit around and talk.

What does Direct Action Cinema entail?

Most people think of a film in the sense of who's going to be in the film. They cast the film and then they find the technicians. I do the opposite: I find people. I look at them and we do exercises to see what people can do. I don't work with a screenplay, just with a short treatment. Filming is kind of a mission to find out what we don't know, using passion, feeling and intuition, bringing people to a cathartic moment and only finding the through-line while editing. We never rehearse the scenes, the surprise is in not knowing. I call them the miracles of the ordinary. The cameraperson should be a kind of jazz player: he's got to move to find the right moment. And if he doesn't see it, I grab him by the waist and move him towards the action. Some of them aren't too happy about that! (*Laughs*)

That way of filming will be completely alien to some.

There was a production company who looked at some footage and said: "This is ridiculous! This can't be cut!" But after we edited the material ourselves they got it. It's a bit like a documentary; a combination of *Shadows*, cinéma vérité and small-combo jazz, the music I grew up with. I don't care about a straight narrative or that it looks like a mosaic or even cubism. Fortunately we have MTV and such these days, and people are more used to these odd rhythms.

Was your latest film *A Bridge to a Border* also made using this method?

Yes. We got 21 people together, a mix of trained and untrained actors. My strategy is to first see the people rather than seeing the movie. When I looked at them, I thought of the 70's activist group the Weather Underground. So the film deals with a modern version of that: a group of people banding together to commit a terrorist act. That's how it's built.

It seems that even at 75, you're still looking toward the future.

Yes! I'd like to be like Manoel de Oliveira, the Portuguese film director who was 106 years old and still making films. So from now on: one film every year! (*Laughs*) No, really, I just want to make films as long as there are people to collaborate with. The goal still is to find out what the next movie is. **MN**

Rob Nilsson will give a Master Class today at 15:00 at the Small Theatre (11 Abovyan St.)

6 | reviews

Enigmatic Drifter

Zurich (Sacha Polak, The Netherlands, 2015), 15-7 20:00, Moscow Cinema, Blue Hall

Screenwriter Helena van der Meulen wrote this refined story of inner turmoil with acclaimed Dutch singer Wende Snijders in mind. Snijders makes her feature film debut with her intense performance as enigmatic drifter Nina. She wanders along the highways of Europe in a desperate attempt to forget the past. When she meets a German truck driver she travels along with him, starting an affair. But Nina keeps her real motives to herself.

Gradually, in an a-chronologic two-chapter structure, it becomes clear that Nina is driven by the pain

of the ultimate betrayal perpetrated on her. After her great love, truck driver Boris, dies in a crash, Nina discovers he led a double life as a married man with

a second hidden family. The shock of this sudden loss and the discovery of the fraud completely unbalances her. Frozen by her sadness she flees and ends up in the anonymous environment of the wandering truckers.

With her vigorous, uncompromising acting style, Snijders digs into the deeper layers of grief. She performs some great songs as well, as music plays an important part in her life, on screen as much as off. This latest character study by young Dutch talent Sacha Polak was honored with the CICA Award of the International Confederation of Art Cinemas at this year's Berlin Film Festival. The excellent, tactile camerawork, including a surreal shot of a live cheeta, catches Nina's suppressed turbulence by only observing her face. **MG**

Radioactive Cinema

The Project of the Century (Carlos Quintela, Cuba/Argentina/Switzerland/Germany, 2015), 15-7 22:00, 16-7 12:00, Moscow Cinema, Blue Hall

Three men and a goldfish, living together in a tiny apartment. Three generations of a family: a father, a son, a grandfather. Their apartment is on the top floor of a highrise in Jaraguá, a small Cuban town nicknamed the Electro-Nuclear City because it's home to the "Project of the Century" that gives the film its title: an unfinished nuclear power plant.

In 1976 Cuba and the Soviet Union signed an agreement to construct two nuclear power reactors near Jaraguá, which were meant to decrease Cuba's dependence on foreign oil. Construction of the first reactor started in 1983, with materials as well as many technicians being supplied by Russia. But after the dissolution of the Soviet Union, that supply line dried up, and construction halted in the mid-90's.

The decaying concrete structures that remain are the perfect embodiment of how modern-day Cuba has come to a standstill, and the optimism of yesteryear has all but evaporated. The three men in their apartment have little to look forward to either, it seems. Schlubby father Rafael was left by his wife, and now lives with his crabby octagenarian dad Otto. At the start of the film, they're joined by Rafael's 23-year-old son Leo, also recently divorced. Pretty soon, the three men are at each other's throats, and the arrival of Leo's new girlfriend doesn't help matters at all. That's about

it as far as the plot goes – *The Project of the Century* rather focusses on the allegorical nature of its story, with every man in the house representing a distinct generation in Cuba's recent history.

Young Cuban director Carlos Quintela enlightens us on the town's historical background in quick bursts of vividly coloured archival footage and news reports, many of which were made by the Electro-Nuclear City's very own television channel (and thus are more like propaganda than actual news re-

ports). Like little explosions, these clips cut through the modern-day story, which is shot in luminescent black-and-white. The combination of the two gives the film itself a kind of radioactive feeling.

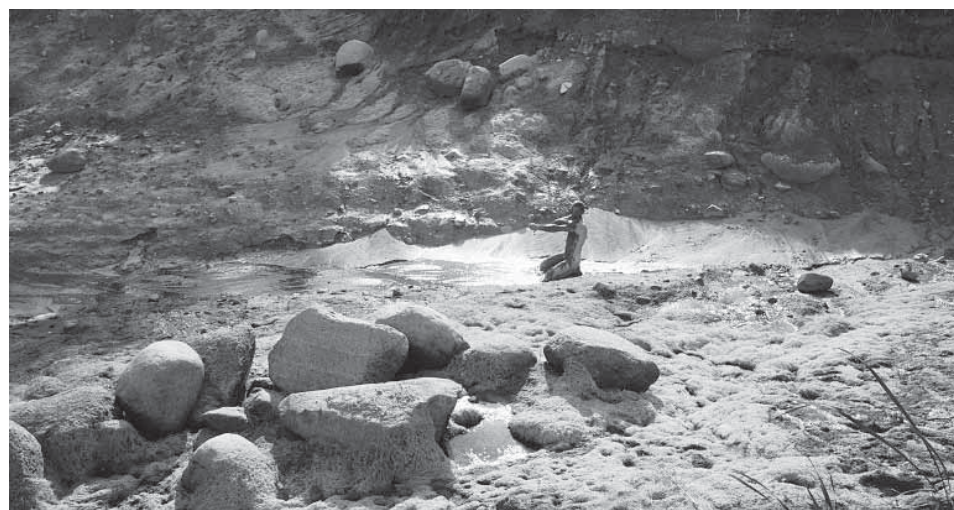
The only colour he would have liked to have used, Quintela said at the Rotterdam film festival, where the film won a Tiger Award, is green: "Because nature is slowly reclaiming this industrial area, and it would have been great to be able to show that more clearly." **JB**

A Utopian Alarm

Pelican in the Desert (Viestur Kairišs, Latvia, 2014), screening with short film Espés, 15-7 10:00, 17-7 18:00, Moscow Cinema, Small Hall 1

The mystifying title for Latvian director Viestur Kairišs' *Pelican in the Desert* is traced back to an old and frightening fable in the film's opening titles. A pelican in a wasteland, facing the extreme hunger of her brood, kills herself by ripping open her belly, giving her own meat to her offspring in order for them to survive.

The earth, our nurturing soil which is both the protagonist and the shooting location of the film, has become such a self-sacrificing mother pelican.

Everything on Kairišs' epic canvas is dedicated to the earth – every frame, every action and even the marvelous Gustav Mahler music on the soundtrack. The director's home province of Latgale, at the easternmost edge of the European Union, is shown to be different from the rest of Latvia, because of its surreal infrastructure and its irrational people. Who'd have guessed people can coexist on this magic land in inexplicable harmony: Russian elders dwelling in a former synagogue, gravediggers, Catholics, eccentric old believers, and all the others.

An unspeakable heaviness emanates from the screen; it's a utopian alarm. The documentary's atmospheric pressure constantly fluctuates. Latgale might be associated with perished or utopian worlds like Atlantis, Utopia, and Pacifica. But Kairišs seems to want to patch up the self-sacrificing pelican's torn abdomen with his film, by any means possible. **KA**

Chechen Woodstock

Grozny Blues (Nicola Bellucci, Switzerland, 2015), 15-7 18:00, 17-7 12:00, Moscow Cinema, Small Hall 1

Swiss director Nicola Bellucci seems to look upon Chechnya as if it was a testing ground for nuclear weapons. War has ravaged this territory, and the results seem to catch the fresh eye of the foreign artist. After long being at the center of exhausting unrest, the country recently entered a new stage of formal peace. Yet the filmmaker is more interested in civil and spiritual harmony.

Bellucci is supported in his quest by the film's main characters, foremost among which is a group of women who documented the war years. Their video images are mixed with Bellucci's "post-apocalyptic" views as well as archival sources, creating vivid, poetic contradictions, often venturing into the grotesque.

The whole film is based on these contradictions: hellish past and gloomy future; archaic traditionalism and unclear globalization. Reformed Grozny seems to be flawless from afar, but reveals its cracks upon closer examination. This makes familiar images strange and unrecognizable: from the challenges of terrorism to a mountain wedding; from conciliatory conformism to vengeful incitement.

Yet the street chants heard in *Grozny Blues* echo the hopeful and forever urgent Woodstock slogans from the past: "The war has ended"; "Give peace a chance." Bellucci has created an original Chechen postmodern picture, in which past and the future are separated by an odd and blurry borderline – a tightrope Chechnya's present is cautiously walking on. **KA**

Social Man in a Marketplace World

The Measure of a Man (Stéphane Brizé, France, 2015), 15-7 18:00, Moscow Cinema, Blue Hall

This film has two very different titles. The international title, *The Measure of a Man*, stresses the pressure on protagonist Thierry Taugourdou to provide for his family without sacrificing his self-esteem. The original French title *La loi du marché* however, "the law of the marketplace", points to a much more political interpretation. Everything that happens to Thierry – his difficulties in finding and keeping a job; having to respect questionable authority; and being forced, as a security employee, to distrust everyone, including his colleagues – is in some way connected, at a higher level which is never shown but always implied, to the political free-market ideology.

The personal is political and the political is personal. Together, these two titles – one more befitting a British, liberal-minded outlook on life, the other more in tune with the French politicized view of labor and art – combine to question what these times of crisis and capitalist ideologies mean for an unemployed Average Joe.

It's a hard life, and French actor Vincent Lindon, the kind of actor who usually plays supporting parts, portrays Thierry as a beaten dog, captured in tightly framed long takes. It's a strong portrayal, which rightly earned Lindon the award for Best Actor at this year's Cannes film festival. You can sense there is still some bite there, underneath his meekness, and it seems that Thierry might one day angrily, violently explode. But that might mean risking never getting a job or, when he has one, losing it. So he remains silent, polite to his superiors, and keeps his eyes on the ground. As a social man in a marketplace world, Thierry doesn't seem to measure up to his own standards anymore. **KD**

Barbarity Lies in Wait

Diary of a Chambermaid (Benoît Jacquot, France/Belgium, 2015), 15-7 21:00, Cinema Star, 16-7 22:00, Moscow Cinema, Blue Hall

It is hard to give orders to the coolly attractive chambermaid Célestine, protagonist of Benoît Jacquot's *Diary of a Chambermaid*, screening as part of the New French Cinema program. It's a remake of Luis Buñuel's classic 1964 book adaptation starring Jeanne Moreau, and in both cases the chambermaids end up in a tragic place, as the opposite of what they once stood for, now encapsulated by power.

In the late 19th century, Parisian Célestine (Léa Seydoux) arrives in the grey countryside to work for a whimsical mistress. Célestine protects her feelings as carefully as possible, and elusively hovers between the worlds of the working class and the bourgeoisie. She continuously moves along the chambers, seeing everything without having to look through the keyhole. Her frigid mistress calls her unstable and unreliable, while her sex-obsessed husband flirts with Célestine in the garden. She manipulates this "yearning weakling" when she can, and it won't take long before she shakes off her role as a spectator.

The carefully composed film takes an intriguingly dark turn when a little girl is found dead in the woods. Célestine suspects her beloved gardener Joseph, since he drove through the forest the day of the murder. Here, in the black woods adjacent to the house, barbarity lies in wait. You only have to take one step and civilization is gone. Joseph has Célestine under his spell, and she even follows him onto the path of crime. The former chambermaid turns out to find special pleasure in treating others as bad as she was herself. The roles are finally reversed. **MG**

Open to Imagination

The festival this year welcomes actress Nastassja Kinski (Berlin, 1961) as one of its honorable guests. The Retrospective program, featuring three films from her illustrious career, officially opens today.

Kinski plays the key role in one of those great film scenes, carved into the memory of film lovers: the final scene of Wim Wenders' Golden Palm winner *Paris, Texas*. She makes a huge impression as the woman who gets lost and found in a peepshow booth. At first she doesn't know who is talking to her from the other side of the mirror, but slowly she begins to realize it's her husband Travis. The camera is focused on her subtle reactions and emotions as Travis recounts some shared memories from behind the glass. In spite of their separation, they make a powerful connection. Kinski, tantalizingly aloof as always, has that rare energetic screen presence that triggers the imagination by leaving plenty of room for interpretation.

Kinski enjoyed her worldwide breakthrough with her Golden Globe Award-winning performance as the title character in Roman Polanski's *Tess* (1979), an adaptation of Thomas Hardy's book, which screened at the festival yesterday. Polanski stimulated her to turn to method acting and gave her a whole year to prepare for her role, living on a British farm to lose her German accent. In interviews, Kinski has claimed that Polanski saved her

Mariam Loretsyan/Mediamax

from a chaotic childhood, giving her the courage to choose her own life. It may be a coincidence, but many of Kinski's films debunk the myth of the family: she is abandoned in *Tess*, *One from the Heart*,

Paris, Texas and *The Claim*, while in *An American Rhapsody* she has to leave her family behind.

Throughout her illustrious career, Kinski worked with top directors like Francis Ford Coppola, David Lynch and Michael Winterbottom, and she is still going strong. This fall her face will grace the Venice Film Festival's poster. As an actress her work is always open to interpretation, imagination and fantasy, not least because of the famous 80's portrait by photographer Richard Avedon, with a Burmese python strangled around her naked body, which was pinned to the walls of a generation of teenagers.

Similarly, the traumatized WWII veteran in *Maria's Lovers* (Andrey Konchalovsky, 1985), has fantasized about his childhood sweetheart (played by Kinski) for so long that he is now unable to love the real woman. It's a rare opportunity to see Kinski in the role of an utterly normal and relatively deglamorized person. Still, she is as vibrant as ever. **MG**

***Paris, Texas* (Wim Wenders, West Germany/France/UK/USA, 1984), 16-7 21:00, Cinema Star, 19-7 20:30, Moscow Cinema, Red Hall**
***Maria's Lovers* (Andrey Konchalovsky, USA, 1984), 15-7 21:00, 19-7 16:00, Moscow Cinema, Red Hall**

A press conference/meeting with Kinski will be held at 14:00 in Moscow Cinema, Red Hall.

Two Winners at ATCP

At the closing ceremony of the Armenia-Turkey Cinema Platform project development workshop, not one but two winning projects were selected. *K'ar* by Turkish director Senem Gökce and Marine Kocharyan and Sona Kocharyan's Armenian documentary short *Murat* will share the US\$10,000 prize money. However, jury member Gegham Manukyan, director of news and political programs at Yerkir Media TV, added that his company will provide post-production facilities free of charge.

Both projects shine a creative light on the troubled relationship between the two countries. *K'ar* is a short dance film, in which the movements of two female dancers through the town of Ani (once Armenian, and now in Turkey) will reflect the separation as well as the commonalities between Turkey and Armenia. The short documentary *Murat* will follow the eponymous character, an man of Armenian descent living in Istanbul carrying a Turkish name. The filmmakers will follow him on

his first trip to Armenia, bringing his identity crisis to the foreground.

Since 2008, the ATCP network has brought together filmmakers from Armenia and Turkey. Ten work-in-progress projects were selected for the two-day workshop, which consisted of trainings, presentations, one-on-one meetings and project pitches. So far, 17 films have been supported by the ATCP, and thanks to the double award, *K'ar* and *Murat* may soon be added to that list. **JB**

Seeing Sounds

This year's Armenian Panorama includes seven short films, hailing from all parts of Armenia and beyond.

Hamlet Vardanyan's *Farewell Volga* is about a utopian village, where youngsters run to the fields and drink vodka. Their Volga car defends them from rain, snow and wind, but not from vanity and boredom. "I suggested to a friend of mine, a cameraman, to make a film, and was lucky that he did not refuse", self-taught director Vardanyan explains. "The actors, too, were just people from our village! I just told them to run from one place to another, and put the camera in the right place."

The Doctor is Anna Goroyan's graduation film. Goroyan has graduate degrees in both the field of physics-mathematics and linguistics; later she studied at the Moscow's VGIK. Although shot in Armenia, the film takes place during the first

Chechen war. While civilians flee the city, a Russian doctor has to stay to carry out his professional duties.

Cesar Gananian and Alexandre Moura present their short film *Film Sound*. Gananian has already made a feature film and more than ten shorts in Brazil, Spain and Armenia. The plasticity and sound design of his new film invite us to dive into a trancelike, hypnotic experience. A film in which sounds need to be seen, and images need to be heard.

From Above is the second short film by ALEN Manukyan, and the artistic influences of his teacher, Armenian director Suren Babayan, are plainly visible. The short is filled up with a lot of symbolism, and has a remarkable design and film cast.

Bulgaria is presented by Kevork Aslanyan's phantasmagoric *Getting Fat in a Healthy Way*. Aslanyan started as an editor, then studied at the

National Academy of Fine Arts and Theatre in Sofia; later on, he enrolled in the London Film Academy. His heroes live in a world without gravity. They try different things to compensate, but in the end, only love is able to withstand.

Actor Gagik Madoyan graduated from Ukrainian director Roman Balayan's advanced directing courses. In his first film *The Road*, a homeless man saves a desperate woman's life when she tries to jump from a bridge. The film is captivating thanks to its spontaneity, telling its dramatic story with ease and refraining from piling on excessively tragic details.

French/Armenian director Levon Minasian's *The Sandwich Island Man* is included in both the Armenian Panorama and the Apricot Stone competition. Minasian graduated from the Yerevan State Fine Arts and Theatre Institute, worked as an actor, and studied film directing in Paris. The film's protagonist Little Lio has to describe his father for a school assignment, but he never saw him. After finding out that his father lives on Sandwich Island, the boy starts a long and dangerous trip to find him. **DK**

Talk to GAIFF: Bijaya Jena

17:30, Tumo Center for Creative Technologies (16 Halabyan St.). Actress, director, producer, screenwriter and member of this year's Armenian Panorama jury Bijaya Jena will talk to students at the Tumo Center.

Visit to Genocide Museum

18:00. With the centennial of the Armenian Genocide being commemorated in the festival programs We Exist and Never Again, guests are invited to visit Yerevan's Genocide Museum. The bus will be waiting at Royal Tulip Grand Hotel Yerevan from 17:00.

Tribute: Vladimir Dashuk

19:30, Moscow Cinema, Red Hall. A Tribute will be held today to Belarusian director Vladimir Dashuk, who passed away in July of last year at the young age of 52. Dashuk, born in 1962 as the son of famed documentary filmmaker Victor Dashuk, had been making films since 1987, and was also a journalist. His final finished film *Life as it Is* is a documentary portrait of Demyan Khodatovich, the most renowned dog expert of the Minsk region. The film will be screened in the presence of Dashuk's widow Khalima Khasanova.

Yerevan Nights: ARtMENIANS

21:00, Poghosyan Gardens. Tonight's open air screening is of this film about Armenian resilience and hope by Portuguese director Ricardo Espírito Santo.

Midnight Wrap-up

24:00, The Club (40 Tumanyan St.). Film gurus and GAIFF guests are invited for a daily wrap-up meeting over drinks.

Physical Abuse

Body (Małgorzata Szumowska, Poland, 2015), 15-7 17:30, Moscow Cinema, Red Hall, 17-7 21:00, Hayastan Cinema, Big Hall

Three people with completely different views on the body and the soul are central in Małgorzata Szumowska's darkly comic film *Body*. Winner of the Silver Bear for best director at this year's Berlin film festival, the film is screening as part of the Polish Film Day at GAIFF.

We first encounter an unnamed prosecutor. He sees dead bodies almost every day, and was once even confronted with a newborn baby dismembered and stuffed into a toilet. With all the horrors he has seen, he simply cannot bring himself to believe that there's anything beyond this mortal coil. On the other hand, his anorexic daughter Olga, who hates her father's guts for mistreating her dead mother, is strangely obsessed with physical perfection. She says that the body reflects who a person is inside. Still, she too has trouble believing in the existence of anything supernatural. This is not the case for her therapist Anna, who claims that after the sudden death of her 8-month-old son she discovered her gift of communicating with spirits. She persuades father and daughter to let her make contact with their deceased loved one.

Within the first five minutes of *Body* the prosecutor comes across a man hanging from a tree. He cuts the rope and the body falls flat on the ground. But nobody seems to notice when the guy just gets up and walks away. It's just the tip of the iceberg: Szumowska constructs a strange world, full of the kookiest of characters, interacting in the strangest of locations which are shot from the weirdest of angles. **AV**

8 | հովանավորներ

ՈՍԿԵ ԾԻՐԱՆ
ԵՐԵՎԱՆԻ 12-րդ ՄԻջնաքաղաքի
ԿԻՆՈՓԱՍՏԱՏՈՆ 12-19 շՈՒԿԻՄ, 2015

GOLDEN APRICOT
12TH YEREVAN INTERNATIONAL
FILM FESTIVAL 12-19 JULY, 2015

VIVA^{CELL} MTS

ReAnimania
7th INTERNATIONAL ANIMATION FESTIVAL YEREVAN
Oct.28 - 03 Nov. 2015

ReVIVAL
1915 - 2015
Life is a Picture, Make the Picture Alive.

www.reanimania.am

PrintInfo

The Sign

SUPERMARKET
CITY
www.yerevan-city.am

ABRIKON
SPIRIT OF THE SUN
ARMENIA
WWW.ABRIKON.COM

Guguramirhi
Երևան
ԱՄԵՆԱԾԱՆ ԳՈՐԴԱՅԻՐԵՐԸ
ԵՐԵՎԱՆԻՄ
Տիգրան Մեծի պող. 88 հնգ հարկան
Տել.՝ 010 57 25 00
www.stefanushka.am

MAX
ՄԵՐԱՆ ԳԻՐԻՉԻ
ԿԱՆԱՏՈՒ ԿՈՆԵՐՆԵՐԻՆԻ ՍՄԻՑ
Երևանի կոնսերվատիվ ժողովրդական երգչախումբի կողմից

ԼԵՎԻՆԻ
ԿԱՐՏՈՒՆԵՐԻ ՍՄԻՑ
ԿԱՐՏՈՒՆԵՐԻ ՍՄԻՑ

ԼԵՎԻՆԻ
ԿԱՐՏՈՒՆԵՐԻ ՍՄԻՑ

LOFT
Հիթեր - Վճարվածություն - Մեծ
020 96 14 9900, 5 ՄԵՐԱՆ ԳԻՐԻՉԻ, ԿՈՆՍԵՐՎԱՏԻՎ ԺՊՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԵՎԱՆԻ
www.loft.am

ՄԱՄԱԿԱ
ՍԵՐԱԿԱՆ ԿՈՆՍԵՐՎԱՆԵՐԻ
ՄԱՄԱԿԱ

MEDIA PARTNERS

1 TV, h2, Երևան, R, armnews, PAM, ԵՐԵՎԱՆԻ ԿԻՆՈՓԱՍՏԱՏՈՆ, ԱՐԿԱՍՏԻԼԵ, de fact - իրարաներ, radleuan, TourInfo, MTV, AVE, WEB TV, MEDIAMAX, BRAVO, ԿԵՆՏՐՈՆ, ապրիլ, ՀՈՐԻԷ ԲԻՔԵՄԻ, U, ARM INFO, ԿԱՆԱՏՈՒ ԿՈՆԵՐՆԵՐԻ ՍՄԻՑ, OUTDOOR EFFECT